

Rolneming gemeente bij energiehubs

Energiehubs zijn in opkomst. Ze bieden een vernieuwende manier voor het slimmer benutten van beschikbare netcapaciteit. Zo kan ook duurzaam opgewekte energie effectief worden gebruikt. Welke rol neem je als gemeente bij de ontwikkelingen van energiehubs? En welke (juridische) instrumenten kun je hiervoor inzetten? Deze handreiking helpt gemeenten in het beantwoorden van deze strategische en praktische vraag.

Deze handreiking schetst drie typische rollen die een gemeente kan aannemen ten aanzien van energiehubs. Alle rollen zijn in beginsel mogelijk, er is op voorhand geen sprake van 'goed of fout'. Bij de drie varianten gaat het om rolopvattingen en niet om ambities, ook zijn er legio tussenvormen mogelijk. De rollen zijn vooral ter inspiratie en om binnen de gemeentelijke organisatie het gesprek te starten over rolneming. Elke rol wordt nader ingevuld door de basiskeuzes die worden gemaakt, de doelen die worden nagestreefd en welke instrumenten hiervoor in kunnen worden ingezet.



De context

Samenwerken in een lokaal energiesysteem

In energiehubben werken bedrijven en/of inwoners samen om de opwek, het transport, de opslag en het verbruik van energie op elkaar af te stemmen. Dit hoeft zich niet te beperken tot elektriciteit. Het kan ook gericht zijn op andere energiestromen en/of de integratie en conversie daarvan. Door lokaal samen te werken als gebruikers en producenten van energie, ontstaat een meer decentraal energiesysteem en wordt minder beslag gelegd op het vaak al overbelaste centrale elektriciteitsnet.

Ontwikkelingen ook in (dreigend) congestiegebied

Energiehubben kunnen een uitkomst zijn voor een duurzame groei van bedrijventerreinen en bedrijven, ook in (dreigend) netcongestiegebied. Dit doordat bedrijven minder capaciteit vragen van het elektriciteitsnet, elkaars hernieuwbare energie kunnen benutten en zo hun bedrijfsprocessen verder kunnen verduurzamen en elektrificeren. Nu er ook congestie ontstaat op het laagspanningsnet kunnen energiehubben ook voor woonwijken en huishoudens een lokale oplossing zijn voor hun energietransitie.

De ruimte die vervolgens ontstaat op het elektriciteitsnet kan worden ingezet voor andere ruimtelijke ontwikkelingen. Dit kan zijn voor de groei van het bedrijventerrein of op andere plekken en voor andere functies. Energiehubben zijn daarmee niet alleen een lokale oplossing voor (dreigende) netcongestie, ze kunnen ook bijdragen aan bijvoorbeeld het vestigingsklimaat, de regionale ontwikkeling en de woningbouwopgave van een gemeente.

Met een energiehub richting de wereld van B

Het idee van de energiehub gaat uit van het zoveel mogelijk lokaal (duurzaam) opwekken en benutten van energie; het centrale energiesysteem wordt zo ontzien. Met dit uitgangspunt past de energiehub in de [wereld van B](#) visie van het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES). De wereld van B bevat de [\(ontwerp-\)principes voor het energiesysteem van morgen](#). In de wereld van B:

1. Wordt alles aangedreven door hernieuwbare energie
2. Is energie toegankelijk voor iedereen
3. Is ons energiesysteem verbonden met de leefomgeving
4. Is er lokaal eigenaarschap en samenwerking
5. Is de infrastructuur niet gecentraliseerd maar gedistribueerd
6. Is er lokale balans

Energiesysteem en kaders in ontwikkeling

De principes van de wereld van B geven een invulling van de energiehub die vandaag nog niet mogelijk is. Binnen de huidige wet- en regelgeving wordt vooral gewerkt aan virtuele energiehubben gericht op het delen van energie. Via data-analyse wordt door een intermediair (energy service provider; ESP) virtueel bijgehouden en verrekend op welke momenten wie wat verbruikt en opwekt. Een fysieke energiehub, waarbij deelnemers zowel hun aansluitcapaciteit als hun opgewekte of opgeslagen elektriciteit achter de aansluiting kunnen delen, past niet in het huidige wetgevingskader. Ze past echter wel in de wereld van B. De kaders zijn in ontwikkeling en de virtuele energiehub werkt als een opmaat naar de fysieke energiehub. Ook dit past bij de Wereld van B om nu al zoveel mogelijk volgens de principes van morgen (de principes van B) ons energiesysteem in te richten.

Vraagstelling en doel handreiking

Welke rol voor gemeenten bij energiehubs?

Initiatiefnemers van energiehubs zijn veelal 'private' partijen, bijvoorbeeld bedrijven, bedrijvenkringen of energiecoöperaties. Voor publieke partijen zijn energiehubs ook zeer interessant: ze kunnen bijdragen aan publieke doelen en belangen. Denk hierbij aan het mogelijk maken van nieuwe economische en ruimtelijke ontwikkelingen, het stimuleren van de lokale energietransitie en het bijdragen aan het lokale energiesysteem van morgen. Dit roept bij gemeenten de vraag op "Welke rol neem ik bij energiehubs initiatieven"?

Wettelijke kaders en juridische instrumenten

Wettelijk gezien gaan netbeheerders en niet gemeenten over de inrichting van de energievoorziening. Dit is bepaald in de Elektriciteitswet 1998, specifiek [artikel 83](#). Energiehubs hebben een ruimtelijke impact waar gemeenten graag regie op willen en ook bevoegd gezag voor zijn. Zo kan de gemeente ook ten tijde van netcongestie de ambities voor ruimtelijke en economische ontwikkeling stimuleren. Afhankelijk van de rol die de gemeente inneemt, kan zij de ontwikkeling van energiehubs aanjagen op projectniveau, via vernieuwend beleid of door te experimenteren binnen wet- en regelgeving. Tegelijkertijd kan de gemeente ook ervoor kiezen ontwikkelingen van anderen te volgen.

De Energiewet moet de Elektriciteitswet en Gaswet gaan vervangen en treedt naar verwachting 1 januari 2025 in werking. Bij de Tweede Kamer behandeling van deze nieuwe wet zijn er amendementen aangenomen die onder andere zien op de vertaling van het huidige artikel 83 naar de Energiewet. In het beoogde artikel 6.12 is er specifiek aandacht voor de bevoegdheden van decentrale overheden om rekening te kunnen houden met de gevolgen van netcongestie. Hoewel er onder de Energiewet meer ruimte lijkt te zijn om lokaal regels te stellen om congestieproblemen te voorkomen, moet dit nog per AMvB worden uitgewerkt en komt hier waarschijnlijk

maatwerk bij kijken. Ook dan blijft een actieve inzet van de gemeente dus nodig. De Energiewet biedt ook meer mogelijkheden voor het delen van een netaansluiting en het onderling uitwisselen van energie. De realiteit van de fysieke energiehubs komt zo dichterbij.

Inzicht in netcapaciteit en energieprofielen

Een energiehubs is een middel om het elektriciteitsnet en duurzame opwek beter te benutten; het is geen doel op zich. Voor een energiehubs is het dus van belang om te weten (1) waar een energiehubs congestie kan verminderen, en (2) in hoeverre lokale partijen hun energieverbruik en -opwek optimaal kunnen matchen. Inzicht in beschikbare netcapaciteit en lokale energieprofielen is daarmee een voorwaarde voor het doelbereik met energiehubs. Verschillende provincies werken momenteel aan een 'energietoets' bij nieuwe ontwikkelingen om dit inzicht te verkrijgen. Deze toets kan ook gemeenten helpen in hun regie op energiehubs.

Doel van deze handreiking

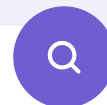
Deze handreiking helpt gemeenten in het strategisch afwegen van hun rol bij energiehubs en geeft inzicht in welke juridische instrumenten daarbij toegepast kunnen worden. Met een aantal richtinggevende vragen biedt het een leidraad voor het ambtelijke en bestuurlijke gesprek over de gemeentelijke rolkeuze. De handreiking gaat uit van drie typische rollen die een gemeente kan innemen, maar er zijn legio tussenvormen mogelijk in de praktijk. Bij elk van de rollen is ook gekeken hoe de gemeente zich kan inzetten voor de wereld van B. Aan de hand van de drie rollen biedt de handreiking een doorkijk naar het juridische instrumentarium dat gemeenten tot hun beschikking hebben om verder invulling te geven aan elk van deze rollen. Om na de strategische keuzes over de rolname en na het inrichten van het juridische instrumentarium ook de praktische stappen voor de oprichting van de energiehubs kan [het Stappenplan lokale energiesystemen](#) gebruikt worden.

De drie typische rollen



Pionierende gemeente

De gemeente wil zelf sturen op de ontwikkeling van energiehubs, omdat deze ruimtelijk impact hebben. Ook wil de gemeente een stap zetten richting het energiesysteem van morgen en de wereld van B. De gemeente is bereid zelf energiehubs te initiëren en hier risicodragend in te investeren. Zij doet dit zelfstandig of met andere aandeelhouders. Indien nodig acteert de gemeente vanuit haar privaatrechtelijke rol. Een pionierende gemeente zoekt de grenzen op en durft te experimenteren. Zij doet dit op technisch en juridisch vlak. Zo wordt de experimenteerruimte in de Omgevingswet gebruikt voor het sturen op de inrichting van de energievoorziening en het experimenteren met een andere taak- en rolverdeling tussen de gemeente en de netbeheerder. De pionierende gemeente is zich bewust van de financiële en juridische risico's van energiehubs projecten.



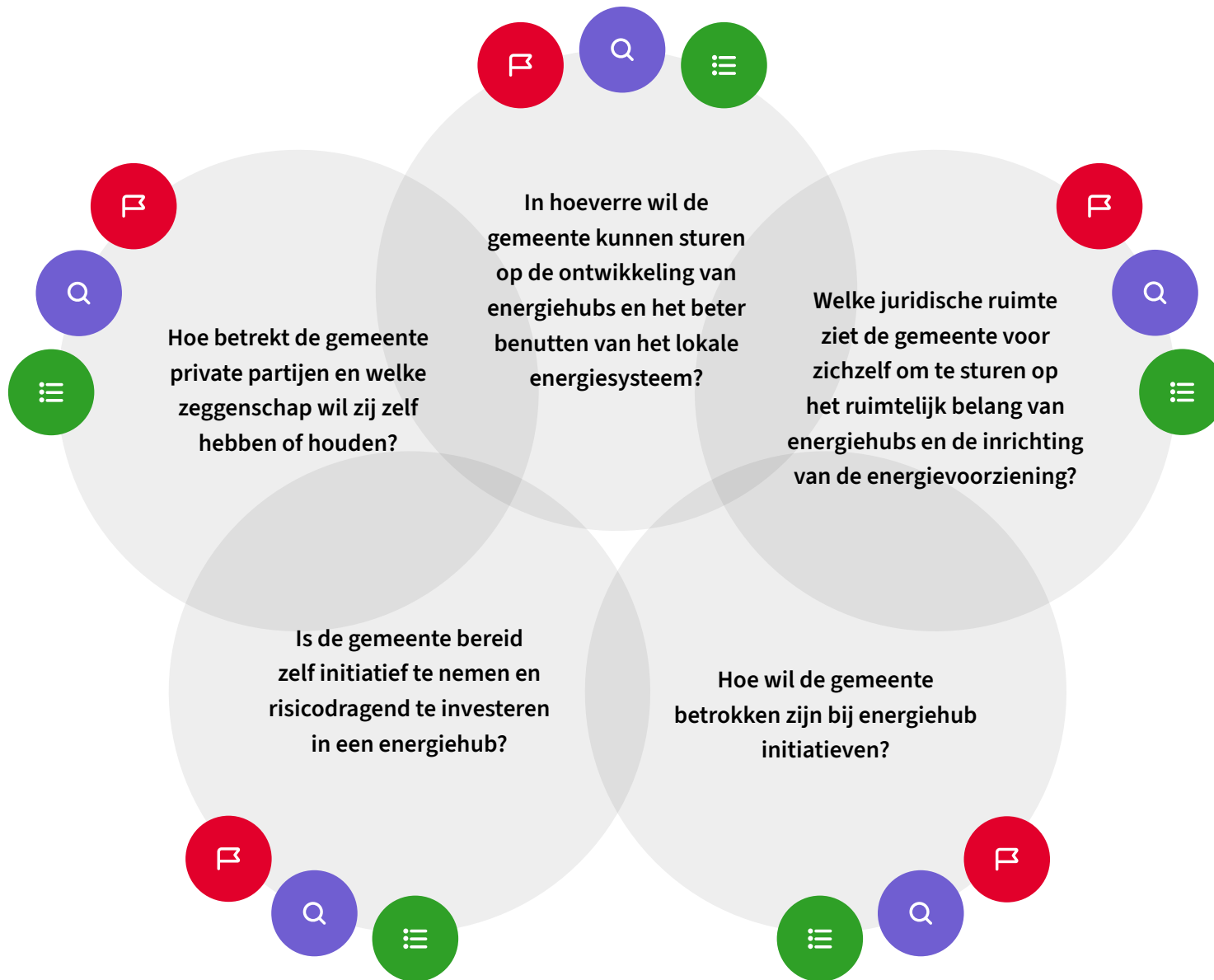
Verkennde gemeente

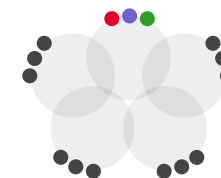
De gemeente voert regie op de ontwikkeling van energiehubs door partijen te verbinden. De gemeente acteert vanuit haar publiekrechtelijke rol en faciliteert initiatieven met beleid en (incidentele) middelen. De gemeente formuleert beleid op bijvoorbeeld het gebied van energiehubs, energiecoöperaties en energieopslag. Ook stelt zij subsidies beschikbaar of bemiddelt hierin bij regelingen vanuit Rijk of provincie. De gemeente laat het initiatief bij anderen, maar denkt graag actief mee in de mogelijkheden. Samen met de initiatiefnemers, netbeheerder en andere betrokken partijen brengt de gemeente de risico's in kaart. Onderling stemmen de partijen, inclusief de gemeente, af wie welke risico's het beste kan beheersen en ook bereid zijn te dragen.



Toetsende gemeente

De gemeente toetst energiehubs initiatieven aan de (provinciale) kaders en bestaande wet- en regelgeving. Zij acteert vanuit haar rol als bevoegd gezag voor de ruimtelijke inrichting. Dit betekent dat er vooral op de ruimtelijke aspecten van de energiehubs wordt getoetst, zolang er een vergunningplicht is. Bij virtuele hubs en/of hubs met kleine installaties is dit mogelijk niet zo en is er geen ruimtelijke toets (dus zeggenschap) vanuit de gemeente. Het afwegen en toetsen van andere aspecten, zoals de impact op het elektriciteitsnet, laat de gemeente bij andere partijen, bijvoorbeeld de netbeheerder en de omgevingsdienst. De toetsende gemeente wacht initiatieven af en toetst deze aan wat binnen haar bevoegd gezag ligt. Zij formuleert geen nieuw beleid en is volgend op ontwikkelingen in de wetgeving over energiehubs.





In hoeverre wil de gemeente sturen op de ontwikkeling van energiehubs en het beter benutten van het lokale energiesysteem?



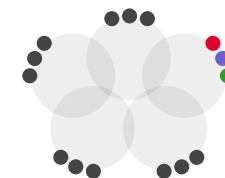
De **pionierende gemeente** wil zelf sturen op hoe en waar energiehubs worden ontwikkeld. Op deze manier neemt zij zelfstandig verantwoordelijkheid voor het verbinden van het energiesysteem met de leefomgeving en stuurt zij op een meer gedistribueerd energiesysteem.



De **verkennende gemeente** wil gezamenlijk met andere partijen, zoals bedrijven en de netbeheerder, sturen op de ontwikkeling van energiehubs. Zij vindt het lokaal eigenaarschap bij ondernemers en inwoners belangrijk en hecht waarde aan de gezamenlijke afstemming vanuit ieder zijn rol en verantwoordelijkheden.



De **toetsende gemeente** toetst energiehubs enkel op ruimtelijke aspecten en aan bestaande juridische kaders. Zij ziet een duidelijke afbakening met het domein van de netbeheerder rondom de inrichting van de energievoorziening.



Welke juridische ruimte ziet de gemeente voor zichzelf om te sturen op het ruimtelijk belang van energiehubs en de inrichting van de energievoorziening?



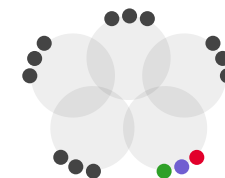
De **pionierende gemeente** herkent een groot ruimtelijk belang in de ontwikkeling van energiehubs en de principes van de wereld van B. Zij wil daarom meer zeggenschap nemen over de inrichting van de energievoorziening door het benutten van experimenteerruimte op grond van de Omgevingswet en het nemen van juridische en financiële risico's.



De **verkennende gemeente** wil samen met haar partners kijken naar de mogelijkheden voor het ontwikkelen van energiehubs. Zij erkent de scheiding tussen de bevoegdheden van de gemeente en de netbeheerder over respectievelijk de inrichting van de leefomgeving en de inrichting van de energievoorziening. Op het raakvlak van deze domeinen benutten zij vanuit hun eigen rol kansen.



De **toetsende gemeente** houdt zijn focus op het ruimtelijk beleid en ziet het inpassen van energiehubs in het energiesysteem als iets waarvoor de netbeheerder aan de lat staat.



Hoe wil de gemeente betrokken zijn bij energiehub initiatieven?



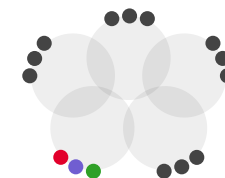
De **pionierende gemeente** neemt zelf initiatief en/of is één van de initiërende deelnemers van de energiehub. Zij is bereid om een risicodragende rol te spelen bij de ontwikkeling van energiehubs in de gemeente. De gemeentelijke betrokkenheid wordt gezien als een voorwaarde voor lokaal eigenaarschap in de wereld van B.



De **verkennende gemeente** ziet energiecoöperaties van bedrijven en inwoners als voornaamste initiatiefnemer van energiehubs. De gemeente denkt graag met hen mee hoe zij vanuit haar publiekrechtelijke rol initiatieven kan stimuleren. Waar dit nuttig kan zijn, neemt de gemeente energiehubs mee in de beleidsontwikkeling. Bovendien is de gemeente bereid middelen beschikbaar te stellen of te bemiddelen en deze (in de vorm van een subsidie) aan te vragen bij medeoverheden.



De **toetsende gemeente** wacht eventuele vergunningaanvragen van private partijen af en houdt zo zeggenschap op de ruimtelijke aspecten van energiehubs. Echter bestaat er grote kans dat de energiehub niet vergunningplichtig is en ook de ruimtelijke zeggenschap van de gemeente vervalt. De gemeente ontwikkelt geen nieuw beleid en verwijst de initiatiefnemers van een energiehub in hun verkenningen door naar de netbeheerder.



Is de gemeente bereid zelf initiatief te nemen en risicodragend te investeren in een energiehub?



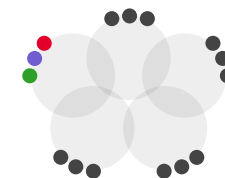
De **pionierende gemeente** is de (grootste) investeerder en draagt de (financiële) risico's van het initiatief.



De **verkennende gemeente** steunt het initiatief van derden met de (tijdelijke) inzet van capaciteit en middelen. Waar nodig kan zij bemiddelen in en het aanvragen van subsidies bij de provincie of het Rijk.



De **toetsende gemeente** investeert niet en ziet energiehub's als een marktoplossing voor (dreigende) netcongestie. Zij stelt daarom geen middelen beschikbaar voor de ontwikkeling en beperkt de capaciteitsinzet tot de wettelijke bevoegdheid om vergunningaanvragen te beoordelen op ruimtelijke aspecten.



Hoe betreft de gemeente private partijen en welke zeggenschap wil zij zelf hebben of houden?



De **pionierende gemeente** wil zelf aan het stuur staan van energiehubs, is zelf initiatiefnemer en gebruikt marktpartijen voor advies en realisatie.

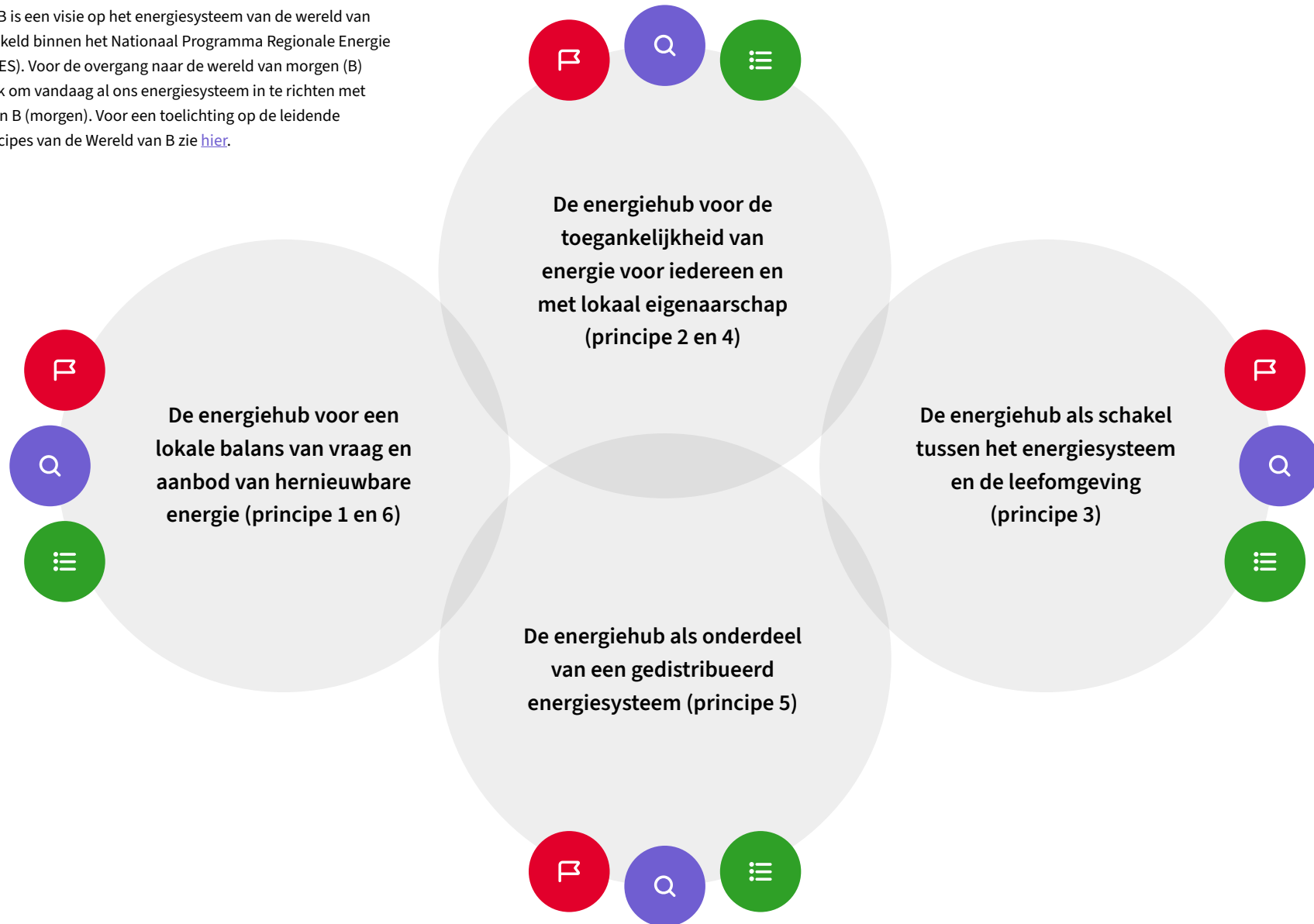


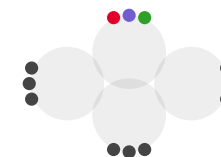
De **verkennende gemeente** ziet de markt als de initiatiefnemer van energiehubs. Zij wordt graag betrokken door de markt en zet zich in om andere (private) partijen te betrekken die van belang zijn voor het slagen van het initiatief.



De **toetsende gemeente** is niet betrokken bij de energiehubs en wacht de vergunningaanvragen van initiatiefnemers af. De gemeente is enkel betrokken vanuit haar rol als bevoegd gezag indien de energiehubs niet in het omgevingsplan past.

De Wereld van B is een visie op het energiesysteem van de wereld van morgen ontwikkeld binnen het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES). Voor de overgang naar de wereld van morgen (B) is het belangrijk om vandaag al ons energiesysteem in te richten met de principes van B (morgen). Voor een toelichting op de leidende (ontwerp-)principes van de Wereld van B zie [hier](#).





De energiehub voor de toegankelijkheid van energie voor iedereen en met lokaal eigenaarschap (principe 2 en 4)



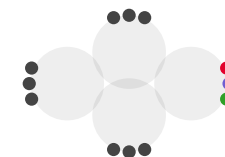
De **pionierende gemeente** neemt zelf de verantwoordelijkheid om (duurzame) energie toegankelijk te maken. Zij pakt lokaal eigenaarschap zelf op of ondersteunt anderen hier (financieel) in. Om toegankelijkheid van energie te borgen breidt de gemeente haar scope uit door naast ruimtelijke aspecten ook te kijken naar de inrichting van het energiesysteem en betreft hierbij actief de netbeheerder.



De **verkennende gemeente** scheidt de beleidskaders om de toegankelijkheid van energie en lokaal eigenaarschap te faciliteren. Omdat de energievoorziening de bevoegdheid is van de netbeheerder, stemt de gemeente de beleidsuitvoering met de netbeheerder af. De verkennende gemeente zet zich in voor de lokale belangen van toegankelijkheid en eigenaarschap, maar kan deze niet zelfstandig borgen.



De **toetsende gemeente** gaat uit van bestaande wet- en regelgeving rondom o.a. de betrouwbaarheid van het energiesysteem en ziet de energievoorziening als taak van de netbeheerder.



De energiehub als schakel tussen het energiesysteem en de leefomgeving (principe 3)



Voor de **pionierende gemeente** raakt het borgen van de kwaliteit van de leefomgeving direct aan hoe het energiesysteem wordt benut. Zij is daarom (mede-)initiatiefnemer van de energiehub en zet haar publiekrechtelijke instrumentarium in voor een passende inrichting van de leefomgeving én het energiesysteem. Dit doet de pionierende gemeente via het omgevingsplan, de omgevingsvergunning en zo nodig door te experimenteren op grond van de Omgevingswet.



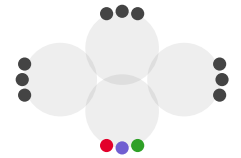
De **verkennende gemeente** maakt afspraken met anderen zoals bedrijven en de netbeheerder over de koppelkansen tussen ruimte en energie. Deze koppelkansen neemt zij mee in haar beleidsontwikkeling. De gemeente maakt de koppeling tussen het energiesysteem met de leefomgeving vooral in overleg met anderen.



De **toetsende gemeente** richt zich vooral op de fysieke leefomgeving en is niet actief bezig het energiesysteem. Zij beschouwt het energiesysteem als een gegeven en waar vooral de netbeheerder over gaat.



De energiehub als onderdeel van een gedistribueerd energiesysteem (principe 5)



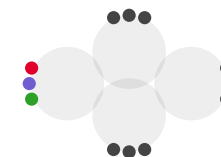
De **pionierende gemeente** neemt met energiehub initiatieven het voortouw in de ontwikkeling van een gedistribueerd energiesysteem. Naast de rol van initiatiefnemer zet de gemeente het publieke instrumentarium in, en indien nodig experimenteerruimte op grond van de Omgevingswet om het centrale energiesysteem te ontlasten en zo meer ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken in (dreigend) netcongestiegebied.



De **verkennende gemeente** onderzoekt met partners de ontwikkeling van het toekomstige energiesysteem. Zij doet dit met netbeheerders en bedrijven en bekijkt met hen welke afspraken kunnen worden gemaakt voor een goed functionerend lokaal energiesysteem.



De **toetsende gemeente** beperkt zich tot regie op ruimtelijke ontwikkelingen en beschouwt het energiesysteem als buiten de invloedssfeer van de gemeente en ziet dit als taak van de netbeheerder.



De energiehub voor een lokale balans van vraag en aanbod van hernieuwbare energie (principe 1 en 6)



De **pionierende gemeente** draagt er zorg voor dat (hernieuwbare) energie zoveel mogelijk en zo optimaal mogelijk wordt benut. Zij stuurt actief op het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van energie via haar ruimtelijk instrumentarium, maar ook met de ontwikkeling van energiehub. De pionierende gemeente kijkt dus verder dan de locaties van opwek en verbruik (ruimtelijk), maar ook hoe hernieuwbare energie lokaal optimaal op elkaar kan worden afgestemd. Indien nodig is de gemeente bereid hier experimenteerruimte op grond van de Omgevingswet voor te benutten door bijvoorbeeld een pilot met een gedeelde netaansluiting te starten.



De **verkennende gemeente** kijkt samen met bedrijven, inwoners en de netbeheerder hoe hernieuwbare energie zo efficiënt mogelijk ingezet kan worden. Zij denkt mee in de mogelijkheden voor duurzame opwek en hoe afnemers dit binnen de energiehub efficiënt kunnen inzetten. Afspraken over de uitwisseling van energie en de technische mogelijkheden hiervoor worden uiteindelijk door respectievelijk de deelnemers van de hub en de netbeheerder gemaakt.



De **toetsende gemeente** houdt zich bezig met de ruimtelijke impact van initiatieven en niet de inzet en beschikbaarheid van de energievoorziening.

Publiekrecht - Beleidsontwikkeling



De **pionierende gemeente** heeft beleid voor het kunnen afdwingen van maatregelen voor de energiehub. In dit beleid wordt een koppeling gemaakt met ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeente haalt hiervoor bij lokale ondernemingen, bedrijvenkringen en energiecoöperaties op wat zij belangrijk vinden bij de ontwikkeling van energiehubs. De gemeente is ook bereid 'juridische risico's' te nemen. Indien nodig wordt de omgevingsvisie aangepast of een omgevingsprogramma opgesteld. Zo nodig worden beleidsregels vastgesteld met een afwegingskader voor vergunningverlening voor een energiehub, waarbij kaders vanuit bijvoorbeeld de provincie of ACM dienen worden meegenomen.



De **verkennende gemeente** stelt beleid op over energiehubs in de omgevingsvisie en beschrijft actief de mogelijkheden. Bij het ontwikkelen van het beleid consulteert de gemeente betrokken partijen, zoals de netbeheerder, de provincie en lokale initiatiefnemers. Zo worden zij in hun kracht gesteld. Beleid is vrijblijvend van aard, maar dient wel als onderbouwing voor vergunningverlening en nieuwe initiatieven.



De **toetsende gemeente** heeft geen specifieke aandacht in beleid voor energiehubs. Energiehub initiatieven zijn dus niet toetsbaar aan beleid. Per aanvraag wordt ad hoc afgewogen of medewerking wordt verleend aan een initiatief. De regie ontbreekt. Sommige (ongewenste) ontwikkelingen kunnen niet tegengehouden worden op basis van het bestaande juridische kader. Dat kan leiden tot bijvoorbeeld een wildgroei aan elektriciteitsopslagsystemen.

Publiekrecht - Beleidsdoorwerking



In een omgevingsplan kan de **pionierende gemeente** haar beleid juridisch borgen. Met planregels heeft de gemeente maximale regie op het energiesysteem. Door gebruik te maken van de experimenteerbepaling van de Omgevingswet gaat ze nog een stapje verder. Beperkende regels van bijvoorbeeld de Elektriciteitswet 1998 zijn geen belemmering meer. Daarnaast kan het college zich in een omgevingsprogramma concrete doelstellingen opleggen. Dat kan bijvoorbeeld de realisatie van een minimaal aantal energiehubs zijn.



In een omgevingsplan borgt de **verkennende gemeente** haar beleid juridisch en biedt ruimte voor initiatieven voor een energiehubs. Dat kan bijvoorbeeld door bepaalde locaties aan te wijzen waar een energiehubs is toegestaan.



De **toetsende gemeente** heeft geen concreet beleid met betrekking tot het energiesysteem en energiehubs dat zij juridisch kan doorvertalen.

Publiekrecht - Beleidsuitvoering



De **pionierende gemeente** verleent een omgevingsvergunning indien een aanvraag past binnen het juridisch of beleidskader voor energiehub. Daarnaast zoekt de pionierende gemeente zo nodig de samenwerking op met het Rijk om te experimenteren, voor zover de gemeentelijke rol wordt beperkt door bijvoorbeeld de Elektriciteitswet 1998.



Een **verkennende gemeente** faciliteert een energiehub door haar medewerking te verlenen aan een wijziging van het omgevingsplan of een buitenplanse omgevingsplanactiviteit op grond van het beleid.



Als een vergunningaanvraag voldoet aan het omgevingsplan, zal de **toetsende gemeente** de vergunning verlenen. Indien beleid ontbreekt is het lastig te motiveren waarom wel/niet aan een initiatief medewerking wordt verleend.

Subsidies



De **pionierende gemeente** stelt zelf een subsidieregeling op en verkent de mogelijkheden voor financiële middelen bij de provincie en/of het Rijk.



Een **verkennende gemeente** maakt gebruik van verlening van subsidies indien de provincie en/of het Rijk dat mogelijk maakt.



De **toetsende gemeente** maakt zelf geen gebruik van subsidies en laat dit over aan de initiatiefnemers.

Privaatrecht - Overeenkomst



De **pionierende gemeente** is zelf initiatiefnemer, maar maakt wel afspraken met afnemers/gebruikers van de energiehubs. Eventueel maakt de gemeente afspraken met andere co-investeerdere en grondeigenaren over het initiatief. De gemeente is de voornaamste investeerder en ontwikkelaar van de energiehubs.



De **verkennende gemeente** begeleidt betrokken partijen om afspraken te maken over hun ontwikkeling van een energiehubs (bijvoorbeeld ondernemersvereniging en netbeheerder). De gemeente verleent haar medewerking aan het initiatief op basis van beleid en toetsingskaders.



De **toetsende gemeente** werkt vanuit haar publiekrechtelijke rol en maakt geen privaatrechtelijke afspraken.

Grondverkoop



De **pionierende gemeente** kan zelf grond verwerven en/of grond beschikbaar stellen voor de ontwikkeling van een energiehubs. Hierbij is van belang dat niet afgeweken wordt van standaard gehanteerde voorwaarden (inkoop- en grondbeleid). De gemeente gaat actief op zoek naar partijen die bereid zijn grond te kopen van de gemeente en hier vrijwillig een energiehubs op willen realiseren. Ook is het mogelijk om grond uit te geven en hieraan de voorwaarde te verbinden dat de aankopende partij een energiehubs op dit stuk grond zal realiseren.



De **verkennende gemeente** faciliteert initiatiefnemers in hun zoektocht naar geschikte locaties voor de energiehubs. Eventuele aankoop van gronden is aan de initiatiefnemer.



De **toetsende gemeente** werkt vanuit een publiekrechtelijke rol en maakt geen privaatrechtelijke afspraken.

Privaatrecht - Aanbesteding



Bij een aanbesteding worden er door de **pionierende gemeente** eisen gesteld door middel van selectiecriteria. Dit betreft eisen ten aanzien van de partij die de energiehub ontwikkelt en eventueel ook het concept of ontwerp van de energiehub. Ook kunnen er gunningscriteria gesteld worden. Gunningscriteria worden zo ingericht, dat het mogelijk is voor de inschrijver de aanbesteding te winnen, zonder bovenwettelijke prestaties aan te bieden.



Om de betrokkenheid van de gemeenschap bij een energieproject te bevorderen, maakt een **verkennende gemeente** gebruik van een maatschappelijke tender. Dit kan in samenwerking met burgers en maatschappelijke partners. In essentie houdt dit in dat voorstellen voor energieprojecten van verschillende initiatiefnemers op verschillende criteria worden beoordeeld. Het opnemen van financiële participatie als een beoordelingscriterium is alleen mogelijk als de overheid eigenaar is van de grond.



De **toetsende gemeente** werkt vanuit publiekrechtelijke rol en maakt geen privaatrechtelijke afspraken.

Colofon

Datum

20 juni 2024

Status

Definitief

Opgesteld door

Marko Marskamp - marko.marskamp@atosborne.nl

Eefje Remijn

Rosalinde Siewers

Ivo Westra

In opdracht van

Ineke van Vliet - Expertpool NPRES, RVO

Marnix Brongers - procesregisseur RES Noord-Veluwe